SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 90/06-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. marca 2006 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. K., N., zastúpeného advokátom JUDr. J. M., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom a rozhodnutiami Krajského súdu v Bratislave a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konkurznom konaní vedenom pod sp. zn. 3 K 147/94, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. K. o d m i e t a ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. septembra 2005 doručená sťažnosť Ing. J. K., N. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. M., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom a rozhodnutiami Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) a Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konkurznom konaní vedenom pod sp. zn. 3 K 147/94.

Porušenie svojho označeného práva vidí sťažovateľ v nasledovnom ním podrobne opísanom skutkovom stave.

Sťažovateľ uviedol, že je jediným vlastníkom a štatutárnym zástupcom obchodnej spoločnosti V., s. r. o., P., v konkurze (ďalej aj „úpadca“). Dňa 5. augusta 1994 bolo na krajskom súde začaté konanie o vyhlásenie konkurzu na majetok tejto spoločnosti, ktorá v tom čase mala sídlo v N. Zmenu sídla spoločnosti na P. zaregistroval Okresný súd Bratislava – vidiek v obchodnom registri 16. novembra 1995. Krajský súd uznesením sp. zn. 3 K 147/94 z 5. januára 1996 vyhlásil na majetok úpadcu konkurz.

K porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 (podľa ktorého sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky) a čl. 48 ods. 2 ústavy (aby sa vec prerokovala v prítomnosti sťažovateľa a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom) postupom a rozhodnutiami krajského súdu došlo podľa sťažovateľa tým, že krajský súd v konkurznom konaní vedenom pod sp. zn. 3 K 147/94:

1. nevzal do úvahy zmenu v obchodnom registri a uznesením sp. zn. 3 K 147/94 z 5. januára 1996 vyhlásil konkurz na majetok úpadcu s pôvodným sídlom N.,

2. pozmenil zápisnicu z prieskumného pojednávania konaného 22. augusta 1996, podľa ktorej štatutárny zástupca úpadcu bol prítomný na prieskumnom pojednávaní a vyjadril sa pred súdom k zoznamu vypracovanému správkyňou konkurznej podstaty. V skutočnosti zástupca úpadcu mal fyzicky znemožnenú účasť byť prítomný na súdnom pojednávaní, pretože bol políciou odvedený mimo budovu pojednávania pred začatím prieskumného pojednávania,

3. konal bez prítomnosti zástupcu úpadcu – sťažovateľa na pojednávaní 22. augusta 1996, ktorý sa nemohol vyjadriť k meritu veci (aby poprel pravosť, výšku a poradie prihlásených pohľadávok), neprerušil ani neodročil toto pojednávanie,

4. nevypočul sťažovateľa k jednotlivým návrhom týkajúcim sa spôsobu odpredaja majetku mimo dražby, uznesenie z 20. augusta 1996, zo 4. septembra 1996, z 18. septembra

1996, z 20. novembra 1996, opravné uznesenie z 24. januára 1997, ako aj uznesenie sp. zn. Z-2-3 K 147/04 z 12. mája 1997 na odpredaj majetku úpadcu vydal bez vypočutia úpadcu, protiprávne opravil uznesenie z 20. novembra 1996 vo veci udelenia súhlasu na predaj majetku úpadcu (vsunul nové ustanovenie o hnuteľných veciach),

5. v odôvodnení uznesenia sp. zn. 3 K 147/94 z 5. januára 1996 o vyhlásení konkurzu na majetok úpadcu nepravdivo uviedol, že úpadca má väčšie pasíva ako aktíva, keď v súdnom spise je uvedené, že aktíva predstavujú 326 574 448 Sk a záväzky len 8 153 059 Sk, nevypočul sťažovateľa k návrhu na vyhlásenie konkurzu a k podmienkam vyhlásenia konkurzu,

6. pripustil manipulovanie so súdnym spisom sp. zn. 3 K 147/94,

7. dohodovacie konanie predchádzajúce vyhláseniu konkurzu, ktoré začal výzvou zo 6. októbra 1994, skončil bez zákonného podkladu (pre neoznámenie plnenia projektu ozdravenia),

8. diskriminujúcim, nespravodlivým spôsobom nad rámec zákona poskytol ochranu veriteľovi A., a. s., a aj ďalším veriteľom,

9. nezaoberal sa podaním veriteľa A., a. s., z 22. januára 1996 o späťvzatí návrhu na vyhlásenie konkurzu, neprehodnotil svoje uznesenie o vyhlásení konkurzu z 5. januára 1996, hoci mu zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení platnom v čase vyhlásenia konkurzu (ďalej len „zákon o konkurze a vyrovnaní“) túto možnosť ponúkal.

K porušeniu základných práv podľa označených článkov ústavy podľa sťažovateľa došlo aj zo strany najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Obo 80/95 tým, že tento súd neodstránil vadu v označení sídla spoločnosti a uznesením z 27. marca 1996 uznesenie krajského súdu sp. zn. 3 K 147/94 z 5. januára 1996 o vyhlásení konkurzu na majetok úpadcu potvrdil. Ako uviedol sťažovateľ, najvyšší súd aj vo veci späťvzatia návrhu na vyhlásenie konkurzu veriteľom A., a. s., nepostupoval správne, keď posúdil podanie tohto veriteľa ako oneskorené.

Podľa sťažovateľa rozhodnutím krajského súdu o vyhlásení konkurzu na majetok úpadcu, ktorý nebol predlžený ani v úpadku, bolo porušené ústavné právo sťažovateľa vlastniť majetok a požívať jeho ústavnú i zákonnú ochranu. V tejto súvislosti sťažovateľ

argumentuje tým, že z dôvodov neodborne vykonávanej správy majetku správcom konkurznej podstaty a nedostatočného dohliadania súdu nad činnosťou správcu bol sťažovateľ ukrátený na majetku v rozsahu viac ako 800 000 000 Sk.

Sťažovateľ v dôsledku toho, že konkurzné konanie na majetok úpadcu vedené na krajskom súde pod sp. zn. 3 K 147/94 trvá už 11 rokov, namieta aj porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Podľa neho zbytočne predlžovaným súdnym konaním pretrváva stav jeho právnej neistoty, pretože až ukončením konkurzného konania bude s konečnou platnosťou vyriešená otázka jeho vlastníckeho práva.

Sťažovateľ v tejto súvislosti žiada, aby ústavný súd

1. deklaroval porušenie jeho práva na spravodlivý proces pred nezávislým a nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva, aby sa jeho vec verejne prerokovala súdom bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva, aby sa jeho vec prerokovala verejne súdom v jeho prítomnosti podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva, aby sa jeho vec prerokovala verejne súdom a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy,

2. uložil krajskému súdu, aby vo veci konal,

3. priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10 000 000 Sk.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho

sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd z obsahu sťažnosti sťažovateľa a k nej priložených listín zistil, že uznesením sp. zn. 3 K 147/94 z 5. januára 1996 krajský súd vyhlásil konkurz na majetok úpadcu – obchodnej spoločnosti V., s. r. o., N. Najvyšší súd predmetné rozhodnutie krajského súdu uznesením sp. zn. 2 Obo 80/96 z 27. marca 1996 ako dôvodné potvrdil. V dôsledku neukončených incidenčných sporov jednotlivých konkurzných veriteľov predmetné konkurzné konanie nie je ani v súčasnosti ukončené. Podľa tvrdenia sťažovateľa je tento jediným spoločníkom a konateľom úpadcu.

Úlohou konkurzného konania je usporiadanie majetkových pomerov dlžníka, ktorý je v úpadku. Vo vzťahu k veriteľom úpadcu je cieľom ich pomerné uspokojenie z majetku úpadcu. Na uspokojenie veriteľov slúži majetok podliehajúci konkurzu, ktorý tvorí konkurznú podstatu.

Keďže sťažovateľ sťažnosťou podľa čl. 127 ústavy namietal, že krajský súd a najvyšší súd v konkurznom konaní vedenom pod sp. zn. 3 K 147/94 porušili jeho základné práva podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd sa zaoberal otázkou jeho procesnej legitimácie v tomto type konania.

Sťažnosť podľa čl. 127 ústavy je individuálnym právnym prostriedkom na ochranu ústavne zaručených základných práv alebo slobôd fyzických osôb alebo právnických osôb.

Definičným znakom pojmu sťažnosť je zásah orgánu verejnej moci do týchto základných práv alebo slobôd. Zmyslom a účelom sťažnosti je ochraňovať fyzické osoby a právnické osoby pred zásahmi do základných práv alebo slobôd predovšetkým zo strany orgánu štátu [(rozhodnutiami, opatreniami alebo iným zásahom) II.ÚS 187/03, IV. ÚS 197/03].

Predpokladom procesnej legitimácie na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že fyzická osoba alebo právnická osoba má spôsobilosť byť nositeľom základných práv a slobôd.

V okolnostiach prípadu ústavný súd konštatuje, že hoci ako sťažovateľ vystupuje fyzická osoba, v sťažnosti tento namieta porušenie základných práv úpadcu – obchodnej spoločnosti V., s. r. o., ako účastníka konkurzného konania, zastúpeného konateľom – sťažovateľom.

Táto skutočnosť je zrejmá z viacerých sťažovateľom v sťažnosti namietaných postupov a rozhodnutí všeobecných súdov smerujúcich voči úpadcovi. Ide o prípady, keď sťažovateľ vyčíta krajskému súdu a aj najvyššiemu súdu, že v uznesení o vyhlásení konkurzu na majetok úpadcu neodstránili vadu v označení sídla úpadcu (na str. 4 sťažnosti), že súd znevýhodňuje úpadcu, lebo nie je zabezpečená rovnosť ochrany vlastníctva (na str. 6 sťažnosti), že úpadca – jeho štatutárny zástupca nebol prítomný na prieskumnom pojednávaní 22. augusta 1996, čo nebolo podchytené v zápisnici, čím sťažovateľ spochybňuje objektívnosť procesu v neprospech úpadcu (na str. 8 sťažnosti), že úpadca sa nemohol vyjadriť k meritu veci – aby poprel pravosť, výšku a poradie prihlásených pohľadávok (na str. 9 sťažnosti), že uznesenia na odpredaj majetku krajský súd vydal bez vypočutia úpadcu (na str. 10 - 11 sťažnosti), že súd skončil dohodovacie konanie bez predchádzajúcej výzvy dlžníka (na str. 16 sťažnosti), že súd nemal preukázané, že by majetok úpadcu bol preťažený (na str. 16 sťažnosti), že úpadca vyhlásením konkurzu nestratil spôsobilosť na právne úkony ani vlastnícke právo na majetok (na str. 25 sťažnosti), že bol ukrátený na majetku v rozsahu viac ako 800 000 000 Sk (na str. 26 sťažnosti).

Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že fyzická osoba alebo právnická osoba môže uplatňovať ochranu na ústavnom súde jedine v záujme ochrany svojich základných práv (II. ÚS 4/96).

Podľa aplikovateľnej judikatúry ústavného súdu „Ak sa niekto domáha svojou sťažnosťou vyslovenia porušenia svojich základných práv prostredníctvom, resp. z dôvodu porušenia základných práv iného, takáto sťažnosť nespĺňa požiadavky predpísaných náležitostí sťažnosti ani opodstatnenosti sťažnosti, ani podania sťažnosti oprávnenou osobou“ (II ÚS 191/04).

Podľa názoru ústavného súdu nemožno preto dospieť k záveru, že namietaný postup a rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu možno spájať s porušením základných práv sťažovateľa upravených v čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako sa toho dožaduje sťažovateľ, pretože ním popisovaný postup a rozhodnutia všeobecných súdov sa dotýkajú úpadcu (právnickej osoby) ako účastníka konkurzného konania, ktorý vyhlásením konkurzu nestratil právnu subjektivitu ani spôsobilosť procesnú, a teda nestratil ani spôsobilosť byť účastníkom konania o sťažnosti pred ústavným súdom. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, pričom navyše sťažovateľ je zastúpený ním zvoleným advokátom, ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa ako podanú neoprávnenou osobou.

Z týchto dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2006